

บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน :
ศึกษาตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

นายวุฒิพงษ์ อารีราษฎร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-5703-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLE OF PUBLIC PROSECUTION IN INVESTIGATION :
A STUDY OF THE SPECIAL INVESTIGATION DEPARTMENT B.E 2547

Mr. Wuttipong Arreerash

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-5703-4

วุฒิพงษ์ อารีราษฎร์ : บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวน : ศึกษาตามพระราชบัญญัติ
 การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 . (THE ROLE OF PUBLIC PROCECUTION IN
 INVESTIGATION : A STYDY OF THE SPECIAL INVESTIGATION DEPARTMENT
 B.E 2547) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญโญภาส , จำนวนหน้า 191 หน้า.
 ISBN 974-17-5703-4

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงบทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 32 ที่บัญญัติให้อำนาจพนักงานอัยการหรืออัยการทหารเข้าร่วมสอบสวนหรือปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำพยานหลักฐานว่ามีบทบาทประการใดในการเข้าร่วมสอบสวน มีความคาบเกี่ยวกับอัยการสำนักงานคดีอื่นเช่นไร เมื่อเปรียบเทียบกับอัยการในระบบสากลแล้วบทบาทของอัยการไทยมีการพัฒนาก้าวหน้าแค่ไหน และเมื่ออัยการเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษแล้วมีปัญหาและอุปสรรครวมถึงผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมเช่นไร

โดยหลักแล้วการสอบสวนคดีอาญาซึ่งเป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรมเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน แต่การกระทำความผิดคดีพิเศษมีลักษณะพิเศษมากกว่าการกระทำผิดใน อาชญากรรมธรรมดา กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และในบางครั้งผู้กระทำความผิดรวมตัวเป็นกลุ่มหรือองค์กรอาชญากรรมมีลักษณะการกระทำผิดซับซ้อน แยกย่อยและละเอียดอ่อน นอกจากนี้ยังมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นเครื่องมือในการประกอบความผิด ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้พนักงานสอบสวนไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เนื่องจากขาดความรู้ ความชำนาญ ดังนั้นถ้าให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนด้วยแล้วจะทำให้จำนวนมีความกระชับขึ้น มีความสมบูรณ์เพราะพนักงานอัยการมีหน้าที่ว่าความในศาล

อย่างไรก็ดีการให้พนักงานอัยการหรืออัยการทหารเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้อัยการมีบทบาทในการสอบสวนที่พึงประสงค์เหมือนอัยการในระบบสากลนั้นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายและระเบียบการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน ผู้เขียนจึงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของอัยการในการเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบทบาทของอัยการในรูปแบบที่พึงประสงค์แล้ว ก็จะทำให้อัยการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีการดำเนินคดีอาญาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับอัยการระบบสากลมากยิ่งขึ้น

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิติ.....วุฒิพงษ์
 ปีการศึกษา.....2548..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4586114734 : MAJOR LAWS

KEY WORD: THE ROLE OF PUBLIC PROSECUTION / THE INVESTIGATION POWER/
The Special Case Investigation Act B.E. 2547

WUTTIPONG ARREERASH : THE ROLE OF PUBLIC PROCECUTION IN INVESTIGATION :
A STYDY OF THE SPECIAL INVESTIGATION DEPARTMENT B.E 2547 . THESIS ADVISOR :
ASSOC. PROF. VIRAPONG BOONYOBHAS . 191 pp. ISBN 974-17-5703-4

This thesis intends to study the role of public prosecutor in investigation according to The Special Case Investigation Act B.E. 2547 Section 32 provide that for the efficiency of the suppression of Special Case of fences may approve Public Prosecutor or Military Prosecutor to inquire or participate in a Special Case or any type of the case as the case may be in order to give advice and examine evidence Start from the beginning of an investigation process. The scope of this thesis cludes analysis of the problems and obstacles toward criminal justice process when Public Prosecutor participate in a Special Case with the Special Case Inquiry official and a comparative Study between the law of Thailand and the law of Japan, French, U.S.A. and Germany dealing with the role of public prosecutor in investigation.

In principle, investigation is the duty the investigation officer of the National Police Bureau. But now - a - days the crime seems to be different from the post that is the offenders, more often than not, and Knowledgeable, talented, and at times organized. Taking a close look on the nature of the crime one finds complexity and subtlety. In addition State of the technology is being applied to commit a crime. These problems cause the investigation to be at bag in collecting sufficient evidence to bring the offender to justice. Hence to Public prosecutor participate in any case. So that the justice could be done most efficiently.

Nevertheless, in order for the public prosecutor of Military Prosecutor to inquire or participate with the Special Care Inquiry Official to be ore objective the desirable there should be amendments which the provision of law and the current rules on criminal proceeding concerned. With the change of the Thai public prosecutors into those of the ideal type, they in criminal proceeding, will act The Special Case Investigation Act B.E. 2 547 of The Public prosecutor with objectivity in the manner exactly consistent with roles of the public prosecutors in the International System.

Field of studyLAWS.....Student's signature.....

Academic year2005.....Advisor's signature.....

Wuttipong

V. Boonyobhas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างมาก ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ที่ให้ความกรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านอาจารย์ชัยเกษม นิตสิริ ท่านอาจารย์ธาริต เพ็งดิษฐ์ และท่านอาจารย์ พล.ต.เอก ดร.ณ โสภิตพันธ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้แสดงข้อคิดเห็นต่างๆอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ พี่หมู พี่ติ่ม พี่ดา พี่เล็ก พี่ไก่และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ช่วยค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดรัฐสภาและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกฤษฎีกา นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณหัวหน้าประกาศ ว่างานนทที่ที่ได้สนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนโดยให้ผู้เขียนสามารถค้นหาข้อมูลในระหว่างการทำงานได้และพี่ฮัง พี่เอ พี่ที่น่ารักที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้เขียนค้นคว้าหาข้อมูลด้วยความเต็มใจรวมทั้งเพื่อนๆในสมัยเรียนและบุคคลสำคัญที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้เขียนไม่ว่าในยามทุกข์และยามสุขด้วยความเต็มใจตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ นายอภิรักษ์ และนางสุภาพร อารีราษฎร์ บิดามารดาและน้ำก๊และอากุลซึ่งเปรียบเสมือนมารดาคนที่สองของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจผู้เขียนมาตลอดตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนกระทั่งมีความสำเร็จในวันนี้ได้ การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ บิดา มารดาและบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้เขียนแต่หากมีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขออ้อมรับความผิดพลาดไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 : บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 : บทบาทของพนักงานอัยการกับการสอบสวนคดีอาญาในระบบต่างๆ.....	8
2.1 ระบบการดำเนินคดีอาญา	8
2.1.1 การดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน.....	8
2.1.2 การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา.....	10
2.2 ความเป็นมาและบทบาทของพนักงานอัยการโดยทั่วไป.....	13
2.2.1 ความเป็นมาของอัยการ.....	13
2.2.2 บทบาทของอัยการโดยทั่วไป.....	13
2.2.2.1 อำนาจหน้าที่ในการสอบสวนฟ้องร้อง.....	15
2.2.2.2 อำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีในศาล	16
2.2.2.3 อำนาจหน้าที่ในการบังคับคดีตามคำพิพากษา.....	18
2.2.2.4 บทบาทของอัยการไทยโดยทั่วไป.....	19
2.3 บทบาทของอัยการกับการสอบสวนคดีอาญาในอารยประเทศ	23
2.3.1 บทบาทของอัยการในประเทศฝรั่งเศส.....	23
2.3.2 บทบาทของอัยการในประเทศเยอรมัน	26
2.3.3 บทบาทของอัยการในประเทศญี่ปุ่น.....	28
2.3.4 บทบาทของอัยการในประเทศสหรัฐอเมริกา	31

3.5.1	วิเคราะห์เปรียบเทียบหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย และหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศญี่ปุ่น.....	91
3.6	อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในสหรัฐอเมริกา.....	94
3.6.1	วิเคราะห์เปรียบเทียบหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในประเทศไทย และหน่วยงานสอบสวนคดีพิเศษในสหรัฐอเมริกา.....	98
บทที่ 4 : วิเคราะห์บทบาทของพนักงานอัยการในการสอบสวนตามพระราชบัญญัติ		
	การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.....	101
4.1	วิวัฒนาการของพนักงานอัยการในการเข้าร่วมสอบสวนคดี.....	101
4.2	เจตนารมณ์ที่ให้อัยการเข้าร่วมสอบสวนคดีพิเศษ.....	105
4.3	บทบาทของพนักงานอัยการในการเข้าร่วมสอบสวนตาม พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547.....	108
4.3.1	ประเภทคดีที่ให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวน.....	108
4.3.1.1	ประเภทคดีพิเศษที่ให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวน ตามมติคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.).....	110
4.3.1.2	ประเภทคดีพิเศษที่ให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวน เชิงกฎหมายบังคับ.....	112
4.3.2	การรับและจ่ายสำนวนของพนักงานอัยการในคดีพิเศษ.....	114
4.3.3	อัยการกับการสอบสวนคดีพิเศษ.....	115
4.3.3.1	อำนาจของพนักงานอัยการในการเข้าร่วมสอบสวน.....	115
4.3.3.1.1	อำนาจเข้าร่วมสอบสวนของพนักงานอัยการ.....	116
4.3.3.1.2	อำนาจเข้าร่วมสอบสวนของอัยการทหาร.....	118
4.3.3.2	อำนาจของพนักงานอัยการในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน.....	125
4.3.4	อัยการกับการสรุปสำนวนทำความเห็นคดีพิเศษ.....	127
4.3.5	อำนาจของพนักงานอัยการในการสั่งคดีพิเศษ.....	131
4.3.5	คดีที่พนักงานอัยการผู้มีอำนาจสั่งคดีมีความเห็นแย้งกับ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ.....	134
4.4	วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กับบทบาทของอัยการในต่างประเทศ....	135

4.4.1 ประเทศฝรั่งเศส	136
4.4.2 ประเทศเยอรมัน.....	138
4.4.3 ประเทศญี่ปุ่น.....	140
4.4.4 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	142
4.5 ปัญหาความคาบเกี่ยวกับสำนักงานคดีอื่น.....	145
4.6 ปัญหาการถ่วงดุลย์และคานอำนาจสอบสวน	156
4.7 ปัญหาและอุปสรรคในการให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนคดีพิเศษ.....	158
4.7.1 ปัญหาด้านโครงสร้าง	159
4.7.2 ปัญหาด้านงบประมาณ.....	160
4.7.3 ปัญหาด้านบริหารบุคคล	160
4.7.4 ปัญหาในด้านการฝึกอบรม ความชำนาญในการสอบสวน	160
4.7.5 ปัญหาด้านการขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน	161
4.8 ผลกระทบในการให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวน.....	162
4.8.1 ผลกระทบต่อพนักงานสอบสวน	162
4.8.2 ผลกระทบต่อพนักงานอัยการ.....	164
4.8.3 ผลกระทบต่อผู้ต้องหา	165
4.8.4 ผลกระทบต่อผู้เสียหาย.....	166
บทที่ 5 : บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	168
5.1 บทสรุป.....	168
5.2 ข้อเสนอแนะ	170
รายการอ้างอิง.....	175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	181